

Bærum kommune
Postboks 11
1300 Sandvika

Bærum, 17.12. 2024

Bærum Kulturråds høringsinnspill til Temaplan frivillighet med høringsfrist 17. desember 2024

1. Innledende og generelt om planen

Bærum Kulturråd vil starte med å berømme arbeidet med Temaplan frivillighet. Planen gir et grundig og godt overblikk over kunnskapsgrunnlag, utfordringer og virkemidler, med underliggende strategier og planoppnåelse. Dette gir et godt utgangspunkt for det som skal lede videre til konkrete, treffsikre og målrettede handlinger og aktiviteter, som virkelig løfter frivilligheten i Bærum i årene som kommer.

Kulturfrivilligheten har en umistelig verdi for samfunnet vårt. Kulturfrivilligheten er mangfoldig og inkluderende, og bidrar til samhold og tilhørighet, mestring, mening og glede. For veldig mange, er deltakelse i kulturfrivilligheten sentralt gjennom alle faser i livet. Dette må tas vare på, vernes og styrkes i årene som kommer. Kulturfrivilligheten vil være sentral i samarbeid om å utføre sentrale samfunnsoppgaver, og skulle i så møte hatt mer plass i selve planoppfølgingen.

Videre følger Bærums Kulturråds innspill til temaplanen, og hva vi mener vil være viktig for å sikre gode vilkår for kulturfrivilligheten og oppnå de målene som er definert i planen.

2. Mangfold, inkludering og motvirke utenforskap

Den sosioøkonomiske situasjonen i familien er en viktig faktor for om barn og unge deltar i kultur og fritidsaktiviteter eller ikke. Tilbudet med Fritidsstipend til barn og unge i Bærum er et veldig godt tiltak for å senke barrierer for deltakelse og motvirke utenforskap.

Søknadstall og tildelinger har vært økende de siste årene, noe som understreker behovet for ordningen. Bærum Kulturråd er derfor opptatt av at dette tilbudet styrkes i tiden framover, og at man sikrer at tilbudet nås ut og treffer de som trenger det mest.

For å skape reelle endringer og resultater, trengs økt kunnskap om hvordan man kan jobbe mer målrettet med denne tematikken. Det bør rettes et fokus på å øke kompetanse om ulike barrierer for deltakelse, hvem som skal nås og hvordan. Bærum Kulturråd mener kommunen må prioritere kompetanseheving på dette området ut mot det lokale kulturlivet, gjennom kurs, seminarer, workshops, møteplasser o.l (se innspill i punkt 5 og 6). Kulturrådet mener at kommunen må kartlegge barrierer for deltakelse, for å finne ut hvilke barrierer som påvirker sterkest, og hvilke tiltak som bør prioriteres. Dette er også i tråd med Bærum kommunes "Handlingsplan kultur 2025-2028" og "Rom for deltakelse" - regjeringens kulturfrivillighetsstrategi 2025-2028.

3. Lokaler og arealbruk

Skolebygg er viktige kulturarenaer i lokalsamfunnet og er i hyppig bruk av frivillighetskulturen. Bærum kommune har vedtatt «Konsept for bærumsskolen 2018-28», som sier blant annet at skoleanlegg skal være et samlingspunkt for nærmiljøet og ivareta behov til kulturen, og være tilrettelagt som kulturarena utenfor skoletiden. Det er dessverre en rekke utfordringer i forhold til tilgang til skolene; som i helger og ferier, soneinndeling av byggene, bookingløsninger og adgangskontroll. Disse faktorene samlet gjør det svært utfordrende for skolene å fungere godt som lokale kulturhus. Det er viktig at kommunen sikrer likebehandling av kulturorganisasjonene vedrørende tilgang på lokaler, uavhengig av personlig nettverk og bekjentskaper. Kulturrådet mener at;

- Alle skoler må legges inn i "Aktiv kommune", og det må gå an å søke om lokaler på fast basis for et skoleår av gangen.
- Systemer for å sikre at lokalene til kultur på skolene blir prosjektert av fagakustiker med spesialkompetanse på kulturlokaler og at sceneteknisk utstyr blir prosjektert av rådgivere med ekspertise på dette. Dette er spesielt viktig ved rehabilitering og nybygg.
- Bedre tilgang på lokalene. Se på gode løsninger for adgang (for eksempel; bruke en app-basert løsning lik den i Deichman bruker i Oslo, mer tillitsbaserte løsninger uten større behov for vakt hold.

I tillegg til på skoler foregår det svært mye kulturfrivillighetens aktivitet i andre funksjonsbygg, slik som fritidssenter, bibliotek, seniorsenter og sykehjem. En kartlegging gjennomført i forbindelse med utarbeidelsen av kommunens "Arealplan for musikk, dans og teater 2025-2035" viser at denne aktiviteten i all hovedsak foregår i lite egnede lokaler. Dette funnet støttes også av blant annet Norsk Musikkråds akustikkmålinger, som viser at så mye som 4 av 5 lokaler som brukes til musikkutøvelse, ikke er egnet for bruk. Dersom det skal legges opp til kulturaktivitet i disse type bygg, vil det være helt avgjørende at lokalene bygges og rehabiliteres så de blir godt egnet også for kulturaktivitet. Bærum har underdekning på kulturlokaler i alle kategorier (framføringsarena, øvingslokaler og produksjonslokaler/prøvesaler), så det vil også være behov for å investere i ny infrastruktur for å imøtekomme dette behovet.

Egnede lokaler bidrar til å øke kvaliteten på aktiviteten, bedre muligheten for rekruttering og engasjement, samt en mer inkluderende møteplass for alle. Dette er veldig viktig for kulturfrivilligheten.

4. Rammevilkår

De økonomiske marginene i kulturfrivilligheten er små, og for mange aktører er det svært krevende å få det til å gå rundt økonomisk. Veldig mange fra aktører innen kulturfrivilligheten mottar støtte gjennom den kommunale tilskuddsordningen for kultur, og er for mange essensielt for å opprettholde drift og aktivitet. Ordningen bidrar til et bredt og mangfoldig kulturtilbud, spesielt for barn, unge og de eldre i Bærum. Det er viktig å verne om denne ordningen og styrke rammene i årene som kommer. I tillegg, så må det jobbes videre for å forenkle søknadsprosessen, samt senke kravene til søknader og rapportering. Dette vil senke barrierer og terskel for å benytte ordningen. Kulturrådet mener at det i tillegg må ses på løsninger som gir økt forutsigbarhet for kulturfrivilligheten i de kommunale tilskuddsordningene, for eksempel ved at tilskudd gis for flere år av gangen.

5. Kompetansehevende tiltak

I tillegg til at kommunen skal bidra til økt kunnskap og opplæring i organisasjonsdrift, mener Bærum Kulturråd at det bør tilbys kompetansehevende tiltak i form av kurs, seminar, workshops, møteplasser o.l., med kanskje spesielt fokus på mangfold, inkludering, rekruttering, offentlige tilskudd og søknadsveiledning og økonomi. Bærum Kulturråd bidrar gjerne i dette arbeidet.

Det bør utvikles og/eller tilgjengeliggjøres verktøy, som for eksempel maler, guider, veiledere m.m., som kan hjelpe og bistå frivillige organisasjoner i deres daglige drift.

6. Møteplasser, nettverk og samarbeid

Bærum Kulturråd støtter teamplanenes satsing på å styrke samarbeidet mellom kommunen, frivilligheten, næringslivet og kunnskapsmiljøene. Vi mener at kommunen må legge til rette for flere møteplasser og nettverksarenaer, hvor det kan utvikles nye samarbeid og satsninger på tvers. Mellom næringslivet og frivilligheten, men også innenfor ulike felt i frivilligheten. Her må det være fokus på å løfte fram de gode eksemplene, utveksle erfaringer og kunnskap, og utvikle nye samarbeid. Bærum frivillighetsråd er et godt eksempel på et slikt fora, og som planen påpeker, bør videreutvikles i tiden framover.

Det bør legges til rette for at de etablerte møteplassene til kommunen, frivilligheten, næringslivet og kunnskapsmiljøene blir arenaer for tverrsektorielle samarbeid.

7. Gode kulturelle nærmiljøer

For å styrke stedsidentitet, fellesskap og samhold, er det viktig med en aktiv kultur i nærmiljøet hvor folk bor. Det er relativt store forskjeller i levekår mellom grupper og mellom geografiske områder i Bærum. Dette ser man for eksempel på Emma Hjort. For å motvirke utenforskap og økt polarisering, mener Bærum Kulturråd at det er viktig at kommunen

prioriterer å styrke det kulturelle tilbudet i utsatte områder med lavere levekår og større forskjeller, og gi barn, unge og eldre et godt tilbud i nærmiljøet der de bor. Et aktivt og tilrettelagt kulturelt nærmiljø vil styrke kulturfrivilligheten, som igjen vil bidra til økt fellesskap og samhold. Kulturaktiviteter er sentrale møteplasser i lokalsamfunnet, og bidrar til inkludering, integrering og forhindrer utenforskap.

Med vennlig hilsen
Bærum Kulturråd

Anders Tangen
Daglig leder

